

Bjørn Østling:

105180

Allerede uker før begynte de første overløpere å komme.

Og vi merket at deres skyts skjøt på en annen måte.

Sjelden mer enn to - tre skudd mot punktet de skulle dekke; men det ble skutt oftere og etterhvert ubehagelig sikkert.

Om dagen var det også større aktivitet på sletten mellom oss og Leningrad, og om natten ble det mange nye lyder å høre. Solen, varmen, i det hele våren, kunne gi grunn for meget av dette, slik som hos oss, men øket antall overløpere og at disse var mer velfødde og tydelig nye i stillingene, måtte ha den vanlige grunnen. Selvoppholdelsesdrift - ønsket om å leve. Et angrep foresto, og deres tanker - når gunstig anledning uten fare ~~fra~~ deres egne bød seg - måtte sikkert være: "Går jeg over, kan jeg ved en feil bli skutt av fienden eller gå på en mine, men under angrepet vil minene fortsatt være der, og fienden gjør alt han kan for å treffe meg. Lykkes ikke angrepet, slik at jeg må trekke meg bakover igjen, vil bakenforliggende, egne tropper skyte meg ned".

Og så kom de, gjerne én eller to av gangen, særlig gjennom det vi kalte "overløpergraven" - en forsenkning i lende, godt dekket for innsikt fra deres egne stillinger. På denne tiden ventet vel også de russiske soldatene at vi skulle seire.

Vinteren - med ned til under ~~+~~ 30°C og forferdelig sterk sno, hadde vært forferdelig. I vår forrige stilling - som vi overtok etter angrepssoldatene fra "Leibstandarte Adolf Hitler" - hadde disse - etter at kulden var kommet - måttet grave seg ned som best de kunne etter å være beordret ut av de erobrede bydeler. Det ble da helst en slags is-huler fordi jorden var for hard, og et av mine halvlag hadde det så lavt under taket i "bunkeren" at den kraftigste karen ikke kunne ^{seg} snuysom om natten, fordi hoften ble for høy.

2.

Sot fra improviserte tran-lamper gjorde oss til negre, med hvit hud bare rundt øynene hvor håndbaken av og til strøk vekk fuktighet.

Fra slike boligforhold var det rent himmelsk å komme til Witzk, med bunkere som en kunne stå i og føle seg sikker i, med et tilsynelatende tykt tak over hodet. Men det ble vår, og ettersom det tinte, oppdaget vi at det over oss bare var et bordlag med snø på, og at jordveggene sank sammen fordi de var halvblandet med is og snø. Og alt som tinte fylte løpegravene med ^{gjørme} (russisk). Vi lå i en bakke-skråning og kunne få avløp, men fra kilometere med graver mot ~~nord~~vest strømmet stadig nytt vann på. Våte var vi døgnet rundt. På post ble det ofte vasset til livet, og i tre eller fem timer sto man dyvåt i en nisje i gravveggen, for så å ta seg tilbake til bunkeren i like mye vann, som nå kanskje hadde en ishinne som måtte slås istykker. Over en ~~høy~~ voll - bygget for å holde vannet ute^{fra bunkeren}, klatret man inn for å hvile, men etterhvert klarte man ikke å øse ut alt vann som samlet seg inne, og sovingen om dagen skjedde en lang periode i øverste køye og på planker, festet på forskjellig~~e~~, snedig vis oppe under taket. Om natten var det få som sovnet, men det var en fristund fra anstrengt lytting, og med fare for ikke å få de pløsete bena ned i støvlene igjen, kunne en lufte dem.

I denne "druknet katt"-tilværelsen ønsket vi vinteren tilbake for at den kunne binde vannet. Ingen var alvorlig syke disse ukene, men avgangen bakover var stor, fordi det var ^{for}fristende å gå på kantene hvis man endelig hadde klart å bli litt tørr. Med ^{for friheten med til} ~~nærmeste skarpskytter~~ kanskje bare 30 meter unna, ble dette manges bane.

Midt i april bedret forholdene seg noe, slik at vi kunne utbedre brystvern^{et}, og solen begynte å tørke alt. Vakttidene ble lagt om, og alle - til og med troppsbefal - kunne slumre av noe, nesten hver natt. Men straks det var klart at angrepet nærmest seg, ble det arbeidet hvert ledige minutt, og mellom hver lysrakett y~~ret~~ret ~~d~~ vollene av arbeidsmaur som sank sammen og stivnet straks en ny freste mot himmelen.

For maskingevær og enkeltposter ble nye vårstillinger bygget inn i gravveggen, og "spanske ryttere" ble lirket frem til forsterkning av de meget mangelfulle piggtrådsperringer. Farlig var jobben, fordi bolsjevikene og vi ofte holdt på ~~med hvert~~ ^{men} vårt side om side, bare ~~meter~~ ^{meter} fra hverandre.

Et kompani Lettiske frivillige hjalp oss meget denne tiden. Arbeidsiveren var stor, men deres hat så voldsomt at det forferdet oss. De var ikke som oss nordmenn enkeltpersoner med hvert sitt ansvar, men arbeidet alltid som gruppe - med en utpreget leder, som ansvarlig. Slik forestilte vi oss også våre motstandere, og ~~vi lærte disse nettene hvem det gjaldt å få ram på først når angrepet kom.~~

1. kompanis sjef Olav Lindvik fra Gudbrandsdalen var skadet av en ~~av~~ mine, og etter tropp- og lagførernes ønske, hadde vår tyske kompanirådgiver Diether Radbruck overtatt. Etterhvert var han blitt anerkjent "som norsk". Til høyre i kompaniavsnittet lå løytnant Ole Hjalmar Jacobsens tropp. I midten lå ^{den} teologisk utdannede Per Wang, og ^{se} min tropp til venstre, med kort opphold videre til 2. kompani. Den første troppen her ble ledet av ^{den} offisersutdannede Sofus ^{sh} Kahrs fra Bergen.

Stillingene hadde form av en vinkel, hvis høyre ben var de to andre troppene med et flatt område mellom seg og flere russiske soldatkaserner et par hundre meter fremme. Vinkelens spiss pekte på "Rote ruine", og mitt venstre vinkelben lå i bakkeskråningen med veien mellom Leningrad og Oranienbaum, 100-150 meter parallellt foran oss, nede på det lavere, flate sumpområdet som strakte seg inn til bybebyggelsen. Ivan hadde løpegraver langs "Uferstrasse's" ~~i løpeggrxxx~~ andre side. Fra vinkelens spiss hadde jeg en løpegrav frem under og rundt "Rote Ruine", delvis ^{noe} bak denne. Graven endte i maskingeværskytter Arnold Schée's stand. Like før denne, tok en grav som fulgte vår side av Uferstrasse av. ~~Næddxxxxixtyttløstøstøxxixdønnxxxxxxxxnattén~~

Om natten havde vi lytteposter i denne, mens russerne
~~besatte grænsen~~
hadde den om dagen.

Graven ned til Shcees maskingevær lå rett mot fienden, og hadde derfor om vinteren vært dekket med snø. ~~Den var senere dekket med~~ ^{over} plankestumper og annet, *men uten snø*.

Min nesttroppsjef var en meget rolig og alltid humørfyllt marinekadett, Arne Nilsen. De 3 lagførerne var ingeniørstudenten Einar Grill Fasting jr. fra Hamar, Per Bradley fra Bergen - som hadde flakket jorden rundt - hadde en skjønn stemme, og da han meldte seg holdt han egne kirkekonserter rundt i Norge. Hans Skaar-Pedersen ~~xxg~~ ^{og over a vare norske} fra Egersund hadde studert i Kotpus. Olaf Hidle, gårdbruker fra Vestfold, hadde granatkasterlaget. Alle var prima karer og meget stolte av sin tropp. Vi var de aller første som meldte oss på Bjølsen, og ble den først oppsatte troppen i det 1. kompaniet av Viken-bataljonen. Vi kjente hverandres styrke og svakheter, og de fleste var så lite paradesoldater som det gikk an - iallfall i tyske øyne, men vi hadde selv frivillig meldt oss og ^{innsatt} ~~mente~~ ^a ~~at vi gjorde~~ en innsats for å stoppe kommunistene ~~for de~~ ^{for de} ~~fra~~ veltet inn over Europa. Vi var også over det stadiet da man var redde for å falle. For oss var heller ikke dette lenger noen "ærens mark", men bittært alvor. Man hadde "flaks" eller "uflaks", og regnet med at nettopp en selv var beskyttet av forsynet, siden en ikke var falt ⁱ helt opplagte situasjoner tidligere. Men for å miste arm eller ben eller bli blinde, det fryktet vi. Når det var som ^{verst} ~~jævl~~igst, tenkte mange "og dette har du meldt deg frivillig til".

20.41

Den 21. om natten hørte vi panserbilenes larveføtter og om morgenen ved samtalen hos kompanisjefen fikk jeg i oppdrag hvis angrepet ikke allerede var kommet, neste natt sammen med fire mann, å forsøke ~~X~~ plassere "gestræckte Ladungen" over "Uferstrasse", for å skade pansere som måtte prøve seg denne veien. Sprengstoff og lunte hadde jeg tidligere skaffet. Det var også enighet om straks ~~arkkxi~~ artilleribeskytningen begynte, å få alle frem så nær russerne som mulig. Det ville være sikrest ^{na for}sted når stillingene var ~~bare~~ ^{na for} bare metere fra hverandre.

14. kompanis antitankkanon bak "Weisse ruine" ble inispisert og avtaler gjort med mannskapet. Jeg krøp over i nabo-avsnittet for å se hvorledes maskingeværene herfra ville kunne bestyrke området foran ^{min} ~~venstre~~ tropps-avsnitt, og for å få en føling av hvordan Kahrs og hans folk var. Her begynte et flere timers granatregn. Jeg måtte tilbake, og da nedslagene ^{kom} ~~var~~ alle steder, var det like farlig hva jeg enn gjorde, så jeg tok vel sjanser som jeg ikke vanligvis ville tillatt noen andre å ta. } Før det ble mørkt, stilnet det av, og kompanisjefen ga tillatelse til å gå frem som avtalt, mens Nilsen overtok ansvaret. Det tok lang tid å trekke de lange lektene med sprengstoff frem, uten at fienden merket noe, men de og en rekke Tallerkenminer kom på plass. Plasseringen foregikk så nær russerne at vi hele tiden kunne høre samtaler disse imellom. Deres graver var tett besatte, de virket nervøse og det var tydelig nye soldater som sto der. Da vi endelig nærmet oss egne graver igjen, hørte jeg forsiktige rop: "Troppsjef - troppsjef". Det var min melder Erik Bratlien fra Romerike med beskjed fra kompanisjefen om øyeblikkelig å melde meg ved telefonen, fordi angrepet nå var ventet. Han fikk straks beskjed tilbake om å få hver mann frem i avtalte stillinger. Idet vi klatret over gravkanten, begynte et granatregn ~~som~~ så intenst at det ikke kan beskrives. Senere er det sagt at det i det lille området 1. og delvis 2. kompani dekket, skulle ha falt titusener av granater. Det må ha vært riktig. Bunkeren ^{på øst} ristet seg lavere, mens jeg lå ved utgangen med telefonen/så lenge det var mulighet. Vi hadde stikkordet "Kochlöffel" den kvelden, jeg var "Drei". Vi var ^{seni korblit} ~~forbundet~~ på én linje. Per Wang hugger inn melding om at de første krabber mot oss ved Rote Ruine. Melderen - Per Olai Fredriksen overtar ^{telefonen}, mens Per forsvinner ut og bare et par minutter etterpå - brøler han "Wang er falt". Straks etter treffes telefonledningen ^{og all for-} Min nesttroppsjef Nilsen har ansvaret mot Uferstrasse, mens jeg ^{høker meg} ~~løper~~ mot "Rote Ruine" for å få kontroll med det som skjer her. Jeg har følelsen av at alt beveger seg, som midt i en sementtrommel. Kaskader med jord reiser seg, alt hviner og jeg kastes ut av balanse av forskjellige lufttrykk. Å dekke seg har ingen hensikt, ~~og~~ dekning er det heller ikke mer å finne.

Plutselig ~~ble~~^{ble} alt helt ~~bom~~^{andré} stille, og jeg tenker visst at jeg er alene igjen. At ~~noen~~^{noen} fra min tropp skulle ha klart seg, ville være ufattelig. Løpegraven var utjevnet, og jeg var ved den eneste tilbaketrukne maskingeverstanden som virket som en haug pinneved, men nede fra denne svarte fasting: "Alt i orden". Prøveskudd viste at ~~det~~^{det} var de ~~toysa~~^{toysa}. Gravene fremme var bare halvfulle med jord. Jeg ville først frem i den fremskutte graven, og da jeg kom inn i den, rette skrånende, øverste del, som nå heller ikke var dekket av plankestumper, skjøt en "Ratz-bom" ^{ih} absolutte fulltreffere i graven, skudd etter skudd nedenfra og oppover. Fikk kastet meg inn i en reserve-skytterstilling, og reddet meg fra de par nærmeste skuddene som neppe ^{gikk inn} traff mer enn et par meter fra meg. Traff først de to tyske kontorhjelpene jeg hadde fått som forsterkning - Bauer og Wieland. Under anførsel av en nordmann, kastet de håndgranater, som jeg her hadde i kassevis. De kunne se opp og inn i ryggen på russerne ved "Rote Ruine". Disse ante ikke vår eksistens, fordi angrepssoldatene var ukjente og kun konsentrerte seg fremover. De sto tett pakket i gravene, og en skog med bajonetter stakk opp. ^{skudd} Maskingeveret var også ~~her~~^{her} i jorden.

^{herfra} Oppreist, virket "Rote Ruine" og den andre siden fra piggråden ^{bakover} dekket av et ^{slags} bevegelig teppe med sårede og falne ^{fiender} ^{tropp} ^{der over} ^{kommande} ^{sovjetsoldater}. Ordren ble brølt og skrik ljommet. Jeg hørte 2. kompanis nærmeste m.g. knitre løs inn i denne flodbølgen, for plutselig å komme i utakt og få ladehemninger. En ble sendt etter Fastings m.g. og jeg styrtet inn i m.g.-stillingen hvor ~~minne~~ førsteskytter var usåret og allerede hadde plukket mekanismen fra hverandre og gjorde rent, som om det var i øvelsesleiren. Jeg velsignet ~~for første gang~~ vår harde SS-utdannelse som gjorde at alt gikk automatisk. 3. skytter Jacob Kynningsrød var allerede oppe på taket, hvor han sto oppreist og nærmest la håndgranatene han fikk langet opp ^{fra himmelen} usikrede ned på motstanderne, der det var størst fare for forsering av piggrådeperringene. 2. skytter ~~og~~^{og} jeg skjøt som ^{en} gal. Raskt var m.g.-et i stilling igjen, og jeg brølte at Kynningsrød skulle komme ned, noe som først skjedde etter at jeg grundig fikk høre at Stener Ulven - som sto nede i graven og trakk ut håndgranatsnorene for ham - kunne overta om han falt ut.

Raskt var jeg innom Per Wangs bunker. Han levde og hørte meg, og virket stolt da jeg fortalte at hans karer holdt stillingen. 2 dager før hadde han vært bakover. Fikk "Orget" 2 egg. Vår bunker ~~ble~~ fikk det ene på deling fordi jeg lovet å være "prest" når han falt i angrepet. Han visste at han ikke skulle overleve. Like etter passerte jeg en som ^{satt}yskrevs over en fallen venn ^{og}fylte maskingeværbelter, på dette eneste tørre sted han kunne finne ^{vennens rygg}V. Tårene rant av ham. Nesttroppsjef Andresen fra Moss hadde oversikt over høyre del av ^{Pers}B. tropp og overtok nå alt. Vår kompanisjef kom fremover og forsterket det farligste punktet med sine 4 mann. Per Wang ble transportert forbi bakover. Han rettet seg opp på båren for å fortelle at han forsto hva kompanisjefen sa ^{til ham}. Forbi "Rote Ruine" igjen hvor russernes hurrarop nå nesten overdøydtes av redselskrik, og ned i den fremskutte graven igjen. Midles lette granater løder stadig gjennom luften. ^{fra m. fremover} ~~Rote Ruine~~ i lav høyde for å slå ned blent dem og 14. kompis panservernkanon som lå ved "Molkeriset" skjøt direkte skudd. Plutselig kommer det nye, meget sterkere toner i luften. Det er ^{Arnfinn Viks} lette infanteriskyts som har lagt ilden over til dette området akkurat i rett tid. Granatene faller hårfint ned rett foran graven hvor vi står, og i området ovenfor. Han vet ^{riktig at} vi er norske bare metere unna på 3 sider. Virkningen må ha vært forferdelig. Vi ser en grå strøm av soldater styrte opp ~~fra de bakerste gravene~~, på vill fart ~~fremover~~ bakover. De møtes av maskingeværlild ^{deres} fra sine egne, og vi ser dem ikke mer.

Min melder ^{Bordalen} kommer nærmest svømmende gjennom en gravstump som vi ikke har benyttet etter at våren var kommet, med tørre sigarettpakker i munnen, og andre i den ene hånden. I lommen en ~~1~~ $\frac{1}{2}$ flaske cognac. "Troppsjeff - bør ikke reservene tas før en fulltreffer tar dem?". En ellers påholden troppsjeff deler ut slurker - selv til karer med absolutt forbud mot å smake sterkt. Nå er ^{det} rette tiden. Da ~~da~~ Schee - som står ved maskingeværet - ^{troppsjeff} ~~setter~~ sigaretten i munnen, dukker det plutselig opp to ^{troppsjeff} ~~tre~~ tre gløkkelike foran stillingen. Han vet at enten er han raskest med sitt maskingevær, eller de med sine håndgranater, men ~~men~~ ^{han} brenner løs, skaker han på hodet og hvisler mellom tennene: "Få fyr a, troppsjeff". Gud vet om ikke vår måte å være soldater på er vel så bra som de helt veldisiplinerte.

Russiske hurra-rop ^{er forsterket} blir sjeldnere, og ved "Rote Ruine" hvor det faktisk ligger lag med døde eller hardt sårede, er vi redde for at man neste gang kan storme rett over hindrene ned i våre graver. Artilleriild setter påny inn mot oss, men for langt bak. Deres artillerister mener vel at de igår og i natt har ødelagt absolutt alt i forreste linje. Det kommer ikke noe nytt angrep. Selv om vi alle er segneferdige, kommanderes spadene frem, og stillinger utbedres. Sårede russere får trekke seg ut. ~~Et par~~ ^{Wolfe} hjelpes inn til oss. En kraftig offiser som henger over piggråden, har en svær kart- og ordremappe hengende rundt halsen, og vi blir enige om at danskal hentes inn når det mørkner. Men litt etter leverer Per Olai Fredriksen meg denne. Han har ålet seg ut og kuttet den løs.

Og hva er skjedd? Der hovedangrepet kom, sto ^{vi} neppe mer enn 30 mann rett i mot ^{dem}. De ^{hadde} det regnet granater ned over oss og som kunne støtte ^{oss} med ild, var vel ca. 200; mens russernes angrep sikkert ble ført frem med mer enn 1.000 storm-soldater i forreste ^{og mange forløpere} linje. De har uhyggelig mange falne og sårede. Det ^{ser} ~~har~~ vi sett med egne ^{og russere} øyne, og ^{at} ~~ut~~ over våren, kan vi senere lukte ^{at} ~~dem~~ som ligger igjen. En søt ^{eller skrik} ~~forferdelig~~ lukt som ikke forlater tøyet om du skulle få noe på deg, ~~ved~~ nattlige turer frem. På vår side hadde vi ikke mer enn 5 ~~ut-~~ faldne.

Da jeg i ukene før angrepet hamstret ammunisjon og proviant ved å rapportere granatnedslag som fulltreffere, hadde jeg regnet med at motstanderne lett ville komme igjennom våre linjer. Selv om de var ~~noe~~ ^{meget} sterkere bemannet enn ~~i~~ i vinter da hærmeldingene snakket om "Jernringen" rundt Leningrad". (Jeg hadde da ~~i~~ ^{helt} ~~helt~~ ^{oversiktlig} ~~var~~ i Bol Kojerowo 20 mann på nattevakt over 1,8 km) ~~og mente~~ ^{at} ~~at~~ 3. og delvis 1. tropp ville bli liggende igjen som en øy bak deres linjer. ~~Det~~ ^{men} ~~skjedde~~ ikke, ~~men~~ det hamstrede hadde reddet oss.

Det ble ^{for} ~~for~~holdsvis stille i 3 uker før russerne igjen angrep. Nå ^{for} ~~for~~langs "Uferstrasse" mot 2. kompani. Angrepet ble slått tilbake, og forholdene var slike ~~at~~ ^{at} ~~gjorde~~ et motstøt etterpå, og ^{sprenget} ~~et~~ ^{et} ~~par~~ ^{par} bunkere i luften. Men først etter at det var båret over til våre linjer ~~med~~ ^{med} amerikanske corn-bøf- og andre proviantbokser. Verden ~~var~~ ^{var} vanvittig.

